

Volop
aandacht voor
samen leven

Financiële begroting 2017 in één oogopslag

In Echt-Susteren vieren we het goede leven. We zijn met trots een Cittaslow gemeente.
Meer informatie op www.echt-susteren.nl/cittaslow.

Inhoud

1. Inleiding	5
2. Begroting 2017-2020	6
3. Programmabegroting 2017	7
4. Specifieke projecten 2017	8
5. Specificatie lasten begroting 2017	10
6. Specificatie baten begroting 2017	11
7. Kengetallen	12
8. Reserves en voorzieningen	14
9. Weerstandsvermogen en risicobeheersing	16

1. INLEIDING

Voor u ligt de *'Financiële begroting 2017 in een oogopslag'*, waarin op een beknopte wijze de financiële aspecten van de Programmabegroting 2017 van de gemeente Echt-Susteren worden weergegeven.

Deze informatieve bijlage maakt onderdeel uit van de Programmabegroting 2017 die aan de gemeenteraad is aangeboden voor vaststelling op 2 november 2016. Dit document is een financiële samenvatting van de

Programmabegroting 2017. Voor gedetailleerde informatie of toelichtingen verwijzen wij naar de betreffende onderdelen van de Programmabegroting 2017.

In de overzichten die in dit document zijn opgenomen, worden veel financiële gegevens in miljoenen euro's gepresenteerd. Hierdoor kunnen afrondingsverschillen in de presentatie optreden.

2. BEGROTING 2016-2019

Het begrotingsvolume 2016 bedraagt € 80,7 mln.

X € 1 mln.

	2017		2018		2019		2020	
	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten
Baten en lasten begrotingsprogramma's	63,2	21,0	61,4	19,2	62,2	20,7	59,8	18,6
Algemene dekkingsmiddelen	1,3	52,4	1,0	51,7	0,9	51,4	0,9	50,7
Overhead	8,2	0,3	7,6	0,3	7,6	0,3	7,5	0,3
Begroting raad	0,6	-	0,6	-	0,6	-	0,6	-
Onvoorzien	0,1	-	0,1	-	0,1	-	0,1	-
Totaal baten en lasten	73,4	73,7	70,7	71,2	71,4	72,4	68,9	69,6
Saldo baten en lasten	0,3		0,5		1,0			
Mutatie reserves	4,6	4,3	1,1	0,6	1,6	0,6	1,1	0,4
Totaal	78,0	78,0	71,8	71,8	73,0	73,0	70,0	70,0
Resultaat	-		-		-		-	
Totaal begroting	78,0	78,0	71,8	71,8	73,0	73,0	70,0	70,0

De primitieve begroting 2017 is sluitend en kent een structureel evenwicht. De financiële positie is gezond. Daarnaast beschikt de gemeente over een solide vermogenspositie en voldoende weerstandsvermogen.

3. PROGRAMMABEGROTING 2017

De financiële middelen worden ingezet om doelen en resultaten van het Programmaplan 2017-2020 te realiseren. Onderstaande tabel presenteert op hoofdlijnen voor welke begrotingsprogramma's de middelen worden geraamd in 2017.

De financiële middelen worden ingezet in de beleidsprogramma's via exploitatiebudgetten en investeringskredieten.

In de onderstaande tabel is deze verdeling inzichtelijk gemaakt:

X € 1 mln.

Begrotingsprogramma	Exploitatie		Investerings	
	Lasten	Baten	Lasten	Baten
Bevolking en bestuur	2,9	1,3		
Openbare orde en veiligheid	2,2	0,1		
Beheer openbare ruimte	11,8	7,7	4,5	
Onderwijs	1,6	0,2		
Cultuur & sport	6,6	0,4	0,4	
Sociale voorzieningen/werkgelegenheid	17,1	7,0		
Maatschappelijke voorzieningen	18,5	0,8		
Ruimtelijke ordening en volkshuisvesting	1,0	0,2		
Omgevingsrecht	2,2	0,7		
Economische zaken en grondexploitaties	3,5	3,1		
Algemene dekkingsmiddelen	1,8	56,2		
Overhead	8,2	0,3		
Begroting raad	0,6	-		
Totaal begroting	78,0	78,0	4,9	

4. SPECIFIEKE PROJECTEN 2017

Specifiek voor 2017

Bevolking en bestuur

- Volledig werken op afspraak
- Een volledig geïntegreerd e-portaal
- Organiseren van de Tweede Kamer verkiezingen op 15 maart 2017

Openbare orde en veiligheid

- Lokale uitwerking van de aanpak van de georganiseerde hennepcriminaliteit
- Inrichten van één crisisorganisatie voor de drie MER-gemeenten waardoor een professionaliseringslag wordt gemaakt
- Preventieactiviteiten om woninginbraken tegen te gaan via de uitbreiding van buurtpreventie, het voetstappenproject en bewonersavonden

Beheer openbare ruimte

- Kern Koningsbosch: resterende deel Kapelaan Verdonschotstraat
- Kern Echt:
  - Bovenste Eind
  - Bandertlaan
  - Verleggen van de ontsluiting van de parkeerplaats van Emté naar de Palmbrugweg
  - Voorbereiden van de aanleg van een rotonde op het kruispunt Zuiderpoort-Palmbrugweg
  - Start uitbreiding parkeerplaatsen bij station Echt door ProRail, provincie en gemeente
  - Afronden wegen Berkelaar
- Kern Susteren: Centrumplan Susteren: afronden bouwwerkzaamheden, sloop voormalige ABN-bankgebouw
- Kern Dieteren en Nieuwstadt: herinrichting diverse wegen
- Kern Sint Joost: Bosstraat en andere wegen
- Vervangen van bestaande armaturen door armaturen met LED-verlichting bij o.a. sporthal In de Bandert
- Uitbreiding aantal laadpalen voor elektrisch rijden van 4 naar 14

Onderwijs

Geen specifieke projecten

Cultuur en sport

- Restauratie van het uit de Tweede Wereldoorlog daterende PAK-kanon (Duits antitank geschut) te Susteren
- Deelname aan de landelijk monitor sport en bewegen
- Deelname aan de landelijke impulsregeling 'brede scholen, sport en cultuur'
- Uitvoeren van de nieuwe overeenkomst met Stichting Menswel Sport voor het beheer en de exploitatie van de gemeentelijke binnensportaccommodaties
- Deze nieuwe overeenkomst moet resulteren in een lagere exploitatiebijdrage
- Gefaseerde in gebruik name van het vernieuwde zwembad In de Bandert
- Evaluatie van de overeenkomst met de Roosterse Badmintonclub over het gebruik van de Albertzaal
- Realisering van het Regionaal Trainingscentrum van Judoclub Hercules op de locatie in de Bandert
- Zoeken naar een herbestemming voor de handbalaccommodatie in Sportpark Coppelweide
- In de Kadernota 2017 heeft de raad de intentie uitgesproken een bijdrage te willen leveren aan de renovatie en aanpassing van het clubgebouw van EVV in sportpark In de Bandert
- Nieuwe toplaag 5 french court-tennisbanen in sportpark In de Bandert

Specifiek voor 2017
Sociale voorzieningen en werkgelegenheid
Ondersteunen van de schuldhulpverlening op basis van het nieuwe beleidsplan 2017-2021. Dit plan richt zich op: <ul style="list-style-type: none"> • Gezinnen met kinderen • Preventie • Gedragsverandering
Maatschappelijke voorzieningen
<ul style="list-style-type: none"> • In de loop van 2017 hebben alle kernen van de gemeente de beschikking over een wijkteam, waarin zorgprofessionals, welzijnsmedewerkers en Wmo-consulenten laagdrempelig bereikbaar zijn • Invulling geven aan de sterk toegenomen taakstelling op het gebied van huisvesting statushouders. Hiervoor worden ook particulieren huizenbezitters benaderd • Vanaf 2017 is er een kerndekkend systeem van huiskamers en huiskamer-plus-projecten, ondersteund door vrijwilligers en zorgprofessionals, waar (met name oudere) inwoners in hun directe woonomgeving een kwalitatief uitstekende en betaalbare dagvoorziening kunnen genieten.
Ruimtelijke ordening en volkshuisvesting
<ul style="list-style-type: none"> • Integrale evaluatie Structuurvisie en waar nodig bijstelling • Voorbereidingen treffen voor en waar nodig voorsorteren op de implementatie van de Omgevingswet. In 2017 wordt een plan van aanpak opgesteld. De implementatie van de wet is voorzien voor 2019 • In samenwerking met de projectpartner Hurks de realisatie een gedeelte van de in totaal 215 woningen in bestemmingsplan Bocage • Verspreid over 9 kernen zijn 12 plannen actueel met een omvang van de bouw van in totaal 170 woningen: <ul style="list-style-type: none"> - Echt: herbestemming St. Antoniusgasthuis aan de Kreijerstraat en herontwikkeling locatie voormalige Pius X kerk - St. Joost: locatie Op de Baant - Maria Hoop: locatie café het Centrum - Koningsbosch: Haverterstraat, Molenweg en plan Seraphine - Susteren: Locatie Flecken en locatie Tiendschuur - Dieteren: locatie Vleutstraat - Roosteren: Molenstraat - Nieuwstadt: locatie Witham - Peij: 't Thaal
Omgevingsrecht
Evaluatie van het Uitvoeringsprogramma MER-Omgevingsdienst 2017-2018
Economische zaken
<ul style="list-style-type: none"> • Afronding openbare gebied Centrumplan Susteren • Ontwikkeling Business Park Midden-Limburg • A2-visie met hieruit voortvloeiende projecten • Project Leisurepark In de Bandert: kwaliteitsverbetering van het openbare gebied en de uitstraling hiervan • Zie het overzicht speerpuntprojecten in Programma 10.
Algemene dekkingsmiddelen
Geen specifieke projecten

5. SPECIFICATIE LASTEN BEGROTING 2017

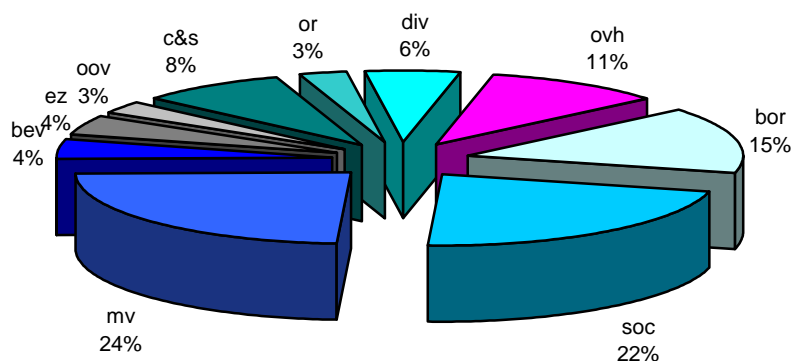
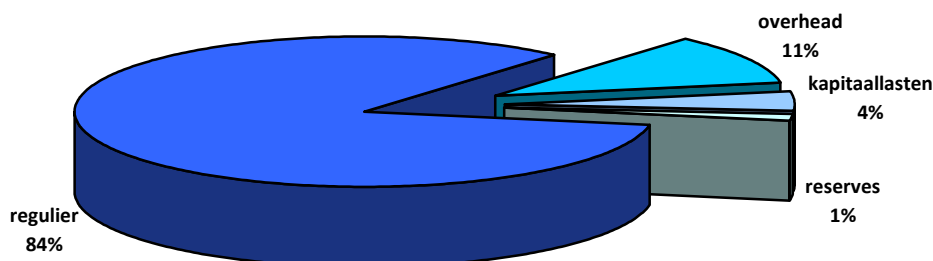
In onderstaande grafiek treft u de verdeling aan van de begrote lasten, gerubriceerd naar de te onderscheiden kostensoorten, inclusief toevoeging aan reserves. Het percentage is bere-

kend ten opzichte van de totaal begrote lasten ad € 78,0 mln.

Lasten per categorie	
Reguliere budgetten	€ 63,9
Overhead	€ 8,2
Kapitaallasten	€ 3,3
Totaal lasten in programma's	€ 75,4
Toevoeging reserves	€ 4,6
Totaal lasten	€ 78,0

X € 1 mln.

Programma's	
Bevolking en bestuur (bev)	€ 3,5
Openbare orde en veiligheid (oov)	€ 2,2
Beheer openbare ruimte (bor)	€ 11,8
Onderwijs	€ 1,6
Cultuur & sport (c&s)	€ 6,6
Sociale voorzieningen (soc)	€ 17,1
Maatschappelijke voorzi. (mv)	€ 18,5
Ruimt. ontwikkeling/volkshuisvesting	€ 1,0
Omgevingsrecht (or)	€ 2,2
Econ. zaken en grondexploit. (ez)	€ 3,5
Algemene dekkingsmiddelen	€ 1,8
Overhead (ovh)	€ 8,2
Totaal	€ 78,0

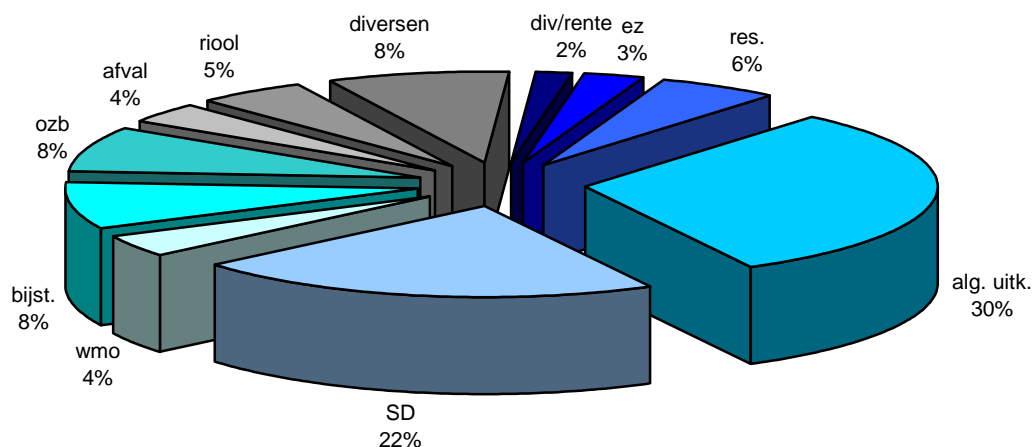
6. SPECIFICATIE BATEN BEGROTING 2017

In onderstaande grafiek treft u de verdeling aan van de begrote baten, gerubriceerd naar de te onderscheiden inkomsten categorieën, inclusief aanwending van reserves. Het percentage is

berekend ten opzichte van de totaal begrote baten ad € 80,7 mln.

X € 1 mln.

Baten per categorie	
Algemene uitkering van het rijk	€ 24,2
Vergoeding rijk bijstandsuitkeringen	€ 6,6
Integratie-uitkering Wmo	€ 3,0
Deelfonds Wmo	€ 5,4
Deelfonds Participatie	€ 5,5
Deelfonds jeugd	€ 6,0
Onroerende zaakbelastingen	€ 6,2
Afvalstoffenheffing	€ 2,9
Rioolrechten	€ 4,0
Dividend/rente belegging	€ 1,3
Economische zaken en grondexploitaties	€ 2,3
Onttrekkingen reserves	€ 4,3
Diversen	€ 6,3
Totaal	€ 78,0

7. KENGETALLEN

Voor het ontwikkelen van kengetallen heeft een verbeteringslag plaatsgevonden. Een werkgroep van VNG/KING heeft een basisset van circa 50 indicatoren voor de gemeenten opgesteld. Onderdeel van deze basisset zijn de beleidsindicatoren van de gemeentelijke monitor sociaal domein, die al ontwikkeld is door gemeenten, de VNG en het Rijk om na de decentralisaties de ontwikkeling van het sociaal domein in de

praktijk te kunnen beoordelen. Voor een aantal beleidsterreinen zijn nog weinig of geen landelijk beschikbare indicatoren voorhanden. Er wordt naar gestreefd om ook hiervoor indicatoren te ontwikkelen. Vanaf de begroting 2017 wordt gebruik gemaakt van deze indicatoren, welke overigens digitaal beschikbaar gesteld worden op www.waarstaatjegemeente.nl.

Kengetal/indicator	2016	2017	2018	2019
Aantal inwoners (per 1)	31.930	n.n.b.		
Oppervlakte gemeente in ha.	10.347	10.347		
Inzet social media (binnen communicatiemiddelen)	30%	40%	50%	60%
Waardering gemeentelijke dienstverlening	6,8	6,8		
Aantal controles flexteam OOV	10	10		
Aantal actieve buurtpreventieteams	≥ 9	≥ 9		
Lengte verharde wegen in km.	334	335		
Lengte riool in km.	262	266		
Riool te vervangen (vuil water) in km.	1,2	2,0	1,1	1,5
Openbaar groen in ha.	108	108		
Bos- en natuurterrein in ha.	289	289		
Aantal lichtmasten zonder Led	6.139	5.900	5.700	5.500
Aantal lichtmasten met Led	1.607	2.000	2.200	2.400
Restafval per inwoner in kg.	205	195	190	185
Hergebruik afval	65%	66%	67%	68%
Aantal leerlingen openbaar onderwijs	534	560	560	560
Aantal leerlingen bijzonder basisonderwijs	1.641	1.610	1.550	1.560
Aantal leerlingen speciaal onderwijs	108	94	88	83
Aantal leerlingen voortgezet onderwijs	1.560	1.480	1.430	1.390
Achterstandsl leerlingen 4 t/m 12-jarigen	6,6%	6,6%		
Aantal leden bibliotheek	1.300	1.300		
Aantal cursisten instrumentopleidingen	245	245	240	240
Aantal cursisten AMV/IVM	28	40		
Aantal gesubsidieerde sportverenigingen	30	30		
Aantal gesubsidieerde muziekverenigingen	19	19		
Aantal gesubsidieerde schutterijen	10	10		
Niet sporters	50,6%	50,6%	50,8%	50,9%
Aantal banen per 1.000 inwoners	595,8	610		
Netto arbeidsparticipatie	63,1%	63,1%		
Aantal uitkeringsgerechtigden (31-12)	504	525		
Wsw-arbeidsplaatsen	205	199		
Aantal inwoners geholpen door AMW	900	900		
Sociale wijkteams	3	5		
Jeugdhulptrajecten	880	860		
Jeugdhulptrajecten CJG	306	306		

Kengetal/indicator	2016	2017	2018	2019
Huiskamerprojecten	4	6		
Huiskamerprojecten-plus-projecten	5	5		
Deelnemers huiskamer(-plus)projecten	112	150	200	225
Cliënten met maatwerkarrangement Wmo	681	609	625	625
Cliënten eetpunten	30	40	45	50
Nieuw gebouwde woningen	38	108		
Huishoudensontwikkeling	14.331	14.399	14.449	
Integrale bedrijfscontroles	327	327		
Naamsbekendheid in NI van het 'smalstestukjenederland'	7%	8%	9%	10%
Gereg. overnachtingen in hotels, B&B's en op campings	165.000	170.000	175.000	180.000
Aantal bedrijven op bedrijventerreinen	3125	335	340	350
Aantal bedrijven in winkelcentra	435	435		
Aantal verkochte m ² gemeent. grond bedrijventerreinen	3.685	3.250	3.375	9.810
Belastingtarieven	2016	2017	2018	2019
Onroerende zaak belasting (stijging tarief)	2,75%	2,25%	2,25%	2,25%
Rioolrecht	€ 252,60	€ 252,60		€ 256,64
Rioolrecht indirecte lozing	€ 127,56	€ 127,56	€ 127,56	€ 128,32
Afvalstoffenheffing eenpersoons huishouden	€ 142,70	€ 155,26		
Afvalstoffenheffing meerpersoons huishouden	€ 214,05	€ 232,89		
Toeristenbelasting (p.p./p.o.)	€ 1,50	€ 1,50		
Hondenbelasting	€ 42	€ 42		
Gemiddelde lastendruk per huishouden (ozb, afv, riool)	€ 735	€ 741	€ 747	€ 753

Daar waar de gemeente geen ambitie heeft, beleid ontwikkeld heeft om het niveau van 2017 te vergroten, verkleinen of verbeteren of waar geen trend te zien is in de kengetallen/indicatoren, zijn de jaarschijven 2018 en 2019 **petrol** gearceerd.

8. Reserves en voorzieningen

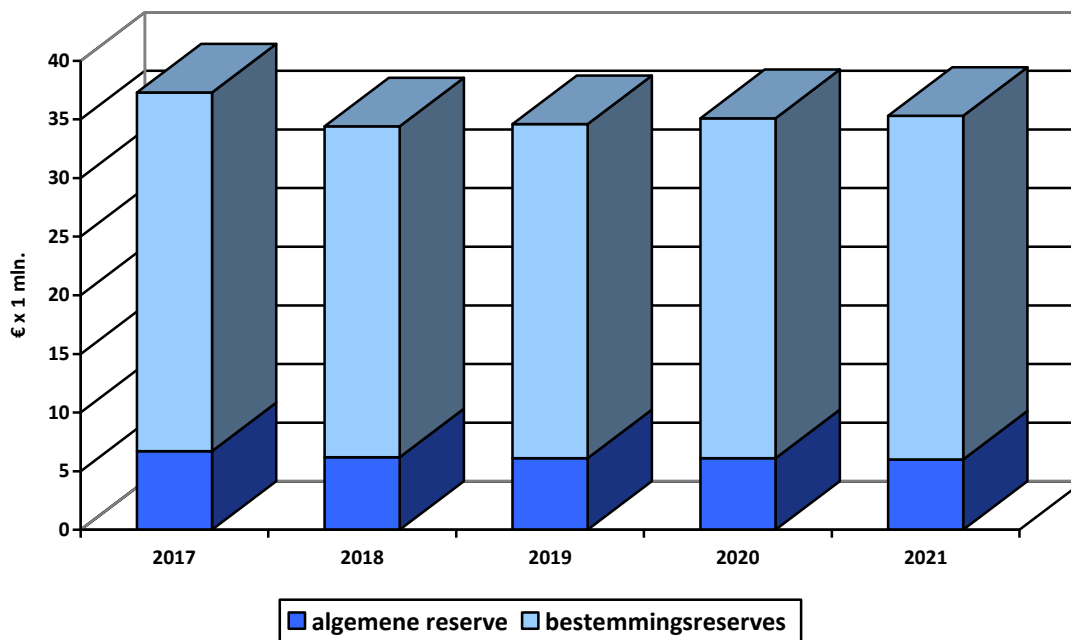
Onderstaande tabel geeft inzicht in de standen van reserves en voorzieningen in de begroting 2017.

X € 1 mln.

Reserves	1-1-2017	Vermeerdering	Vermindering	31-12-2017
Algemene reserve	€ 6.681	€ -	€ 529	€ 6.152
Bestemmingsreserves	€ 30.642	€ 1.373	€ 3.775	€ 28.240
Totaal reserves	€ 37.323	€ 1.373	€ 4.304	€ 34.392
Voorzieningen	€ 11.043	€ 2.010	€ 1.447	€ 11.606

De gemeente beschikt op dit moment over een solide vermogenspositie. In de onderstaande grafiek wordt de geprognostiseerde ontwikkeling

van het eigen vermogen voor de periode 2017-2021 gepresenteerd:

X € 1.000; geraamde bedragen per 1-1-2017

Specificatie reserves	1)	2)		1)	2)
Algemene reserve	6.681	5.452	Uitvoering recr. toer. beleid	128	-
Algemene milieureserve	173	-	DOP Koningsbosch	28	-
Bovenwijkse voorzieningen	293	119	Personeel & bestuur	106	-
Stedebouwkundige adviezen	49	-	Soc. werkvoorzieningsschap	441	134
Investeringsubsidies welzijn	150	-	Regionale woonvisie	7	7
Welzijn en cultuur	426	451	Onderwijs achterstandenbel.	115	115
Verkiezingen	25	9	Essent	13.266	13.266
Wegen	314	1.089	DOP's	335	335
BTW-compensatiefonds	659	-	Vermindering kapitaallasten	3.519	1.715
Grondbedrijf	2.442	3.136	Kwaliteitsfonds	11	11
Parkeerplaatsen	10	10	Deelneming Bocage	2.727	2.727
Regiofonds	343	147	Deelneming Bocage beheer	9	9

Specificatie reserves	1)	2)		1)	2)
Afbouw bijdrage SNS-bank	16	-	Deelneming OML	440	440
Inkomensvoorz. en reïntegr.	1.184	1.154	Goedkoper duurzaam wonen	5	-
Wmo	2.354	2.529	Kwaliteit verbet. projecten bg.	246	449
Algemeen jeugdbeleid	180	-	Jeugdhulp	549	776
Speelplaatsenplan	25	-	Bedrijfsvoering	67	702
			Totaal reserves	37.323	34.782
<p>1) volgens de programmabegroting 2017</p> <p>2) volgens de recentere actualisering reserves en voorzieningen inclusief voorgenomen toevoegingen en onttrekkingen 2016-2020 (zie apart raadsvoorstel)</p>					

Specificatie voorzieningen	1)	2)		1)	2)
Onderhoud gem. gebouwen	2.353	2.048	Onderhoud gem.huizen	100	54
Verv. bruggen Vloedgraaf	605	605	Toek. vervangingsinv. riool	379	379
Pensioenverpl. bestuurders	1.679	1.695	Groot onderhoud riool	3.395	3.197
Verliezen grondexploitaties	884	-	Archief	200	-
Wachtgeld bestuurders	437	503	Verlies op deeln. Bocage	-	220
Wegen	1.011	875			
			Totaal voorzieningen	11.043	9.576
<p>1) volgens de programmabegroting 2017</p> <p>2) volgens de recentere actualisering reserves en voorzieningen inclusief voorgenomen toevoegingen en onttrekkingen 2016-2020 (zie apart raadsvoorstel)</p>					

9. Weerstandvermogen en risicobeheersing

De gemeente presenteert de confrontatie tussen de risico's en beschikbare weerstandscapaciteit. De volgende tabel geeft inzicht in het beslag op het weerstandvermogen.

paciteit. De volgende tabel geeft inzicht in het beslag op het weerstandvermogen.

X € 1.000

Beschikbare weerstandscapaciteit (A)	€ 7.543
Risico's (= benodigde weerstandscapaciteit (B))	€ 2.133
Surplus weerstandscapaciteit	€ 5.410
Normatieve ondergrens absolute weerstandvermogen	€ 5.052
Relatieve weerstandvermogen (A/B)	3,54
Kwalificatie	uitstekend

